

Sygn. akt IV U 470/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

19 grudnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2023 roku w Sieradzu

odwołania Z. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 11 września 2023 r. Nr (...)

w sprawie Z. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podstawę wymiaru składek

1. Oddala odwołanie.

2. Zasądza od Z. A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Sygn. akt IV U 470/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 11.09.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że, roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Z. A. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności opodatkowanej: według skali wynosi za 2022 – 119 640,99.

Nie podzielając powyższej decyzji w/w złożył odwołanie, wskazując, że art. 79 ustawy z 29.10.2021r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest niezgodny z art. 2, 32 oraz 64 ust. 3 Konstytucji RP.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosil o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. A. ur. (...)

Z. A. w pierwszej deklaracji za 04/2023 rozliczył rok składkowy od 1 lutego 2022r. do 31.01.2023 i wykazał prawidłowe kwoty dochodu. W dniu 21.07.2023r., płatnik skorygował roczne rozliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne, zmniejszając kwotę dochodu osiągniętego z działalności gospodarczej w roku 2022 z kwoty 119.640,99zł. do kwoty

114.985,21zł. Dochód został pomniejszony o kwotę 4665,78zł. tj. o podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne za 01/2022 (bezsporne).

W dniu 26.07.2023r., ZUS wszczął postępowanie administracyjne na okoliczność złożenia przez odwołującego korekty rocznego rozliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za rok 2022 (**zawiadomienie o wszczęciu postępowania/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W świetle art. 81 ust. 2 ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022r., poz. 1261 ze zm.), podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych stanowi dochód z działalności gospodarczej ustalony za rok kalendarzowy jako różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy o PIT, z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym a kosztami uzyskania tych przychodów. Dochód roczny jest pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki w nowej wysokości obowiązuje od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego.

Zgodnie z art. 79 ustawy z 29 października 2021r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz; niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 2105 ze zm.), składka na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2022r. naliczana jest na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021r.] Podstawę wymiaru składki stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z 1 zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

W 2022r. wnioskodawca przyjął formę opodatkowania - zasady ogólne według skali. Wykazane rozliczenia rocznej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne. W korekcie dane nie znajdują potwierdzenia w obowiązujących przepisach.

Dla osób prowadzących pozarolniczą działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi dochód z działalności gospodarczej ustalony za rok kalendarzowy, jako różnica pomiędzy osiągniętymi przychodami ,a kosztami uzyskania tych przychodów. Dochód roczny jest pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki w nowej wysokości obowiązuje od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego. Składka na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2022r. naliczana jest na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021r. Podstawę wymiaru składki stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego.

Od 1 stycznia 2022r., obowiązują przepisy ustawy z 29.10.2021r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.poz.2105), tzw. Polski Ład, w zakresie w jakim ustawa ta dotyczyła zmian przepisów ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Ustawa ta wprowadziła szereg zmian dotyczących: przepisów podatkowych, ustalania wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne, zasad rozliczania składek. Zmiany dotyczą w szczególności osób prowadzących działalność gospodarczą.

Zgodnie z przepisami ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tzw. ustawy zdrowotnej) przedsiębiorcy opodatkowujący swoje dochody z działalności gospodarczej na

zasadach ogólnych (skala lub podatek liniowy) ustalają roczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie dochodu za rok kalendarzowy, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalona podstawa wymiaru nie może być niższa ustalona przepisami podstawa minimalna.

Roczna podstawa wymiaru obowiązuje za okres roku składkowego, który trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego. Takie zdefiniowanie roku składkowego wynika z przyjętej konstrukcji miesięcznej podstawy wymiaru składki, którą stanowi dochód z miesiąca poprzedzającego miesiąc, za który opłacana jest składka.

Minimalna roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne dla przedsiębiorców opodatkowanych na zasadach ogólnych jest ustalana jako iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym, za który ustalany był dochód i kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego.

Rozliczenie roczne obejmuje okres roku składkowego, który trwa od lutego danego roku do stycznia roku następnego. W ramach rozliczenia rocznego porównywana jest suma należnych składek wykazanych w dokumentach rozliczeniowych złożonych za okres roku składkowego ze składką roczną ustaloną od rocznej podstawy jej wymiaru. A zatem osoba, która podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu we wszystkich miesiącach 2022r., ustala minimalną roczną podstawę wymiaru jako dwunastokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego na dzień 1 lutego 2022r., tj. w wysokości 36 120zł. (12 x 3010zł.). Natomiast w ramach rozliczenia rocznego składka ustalona od rocznej podstawy wymiaru, jest porównywana z sumą należnych składek wykazanych w dokumentach rozliczeniowych złożonych za rok składkowy, tj. za okres od lutego 2022r. do stycznia 2023r. Składka za styczeń 2022r., nie jest uwzględniana w rozliczeniu rocznym, ponieważ została rozliczona na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021r. Miesiąc ten nie przynależy do roku składkowego rozpoczynającego się 1 lutego 2022r.

Jak stanowi art. 81 ust. 2j ustawy zdrowotnej, ubezpieczony który ustala roczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie dochodu, wpłaca kwotę stanowiącą różnicę między roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne ustaloną od rocznej podstawy, a sumą składek na ubezpieczenie zdrowotne wynikającą ze złożonych dokumentów za poszczególne miesiące roku składkowego.

W obowiązującym od 1 stycznia 2022r. stanie prawnym, składka zdrowotna osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i opodatkowującej swój dochód z tej działalności na skali podatkowej lub w formie podatku liniowego, podlega rozliczeniu miesięcznemu i rocznemu. Za każdy miesiąc podlegania ubezpieczeniu przedsiębiorca wpłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne od miesięcznej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowiącej dochód z działalności gospodarczej uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka.

W rozliczeniu rocznym podstawę wymiaru stanowi dochód uzyskany w roku kalendarzowym, który zestawia się z sumą składkę zapłaconych od lutego danego roku do stycznia roku następnego - jest to rok składkowy, który został tak celowo zdefiniowany przez prawodawcę, aby uwzględnić, że miesięczna składka zdrowotna jest ustalana z miesięcznym przesunięciem (od dochodu z miesiąca poprzedniego). Prawodawca zdecydował się na takie przesunięcie, aby umożliwić ubezpieczonym dokładne ustalenie podstawy wymiaru składki miesięcznej, w sposób wolny od presji czasowej: składka za dany miesiąc jest ustalana od dochodu z zeszłego miesiąca i opłacana do 20 dnia miesiąca następnego. Obowiązujący mechanizm daje więc ubezpieczonym komfort czasowy w zakresie obliczenia wysokości miesięcznej składki zdrowotnej. Udogodnienie to musiało znaleźć swoje odzwierciedlenie w mechanizmie rocznego rozliczenia składki zdrowotnej, stąd instytucja roku składkowego, który trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego. W przypadku zawieszenia lub zakończenia działalności gospodarczej nie powstaje żadna dodatkowa składka zdrowotna, a jedynie pełnemu rozliczeniu podlega dochód uzyskany przez przedsiębiorcę w skali roku kalendarzowego (do czasu zawieszenia lub zamknięcia działalności), co odpowiada założeniom prawodawcy, aby urealniona składka zdrowotna przedsiębiorców, stosujących w PIT skalę podatkową lub formę liniową, była ustalana od rzeczywistych dochodów, a nie od obowiązującej w poprzednim stanie prawnym podstawy zryczałtowanej. Konieczność dopłaty w rozliczeniu rocznym składki zdrowotnej nie powstanie w następstwie braku uwzględniania

składki za styczeń 2022r. - takowa nie jest objęta rokiem składkowym, który rozpoczął się 1 lutego 2022r. i zakończył 31 stycznia 2023r., w przeciwieństwie do dochodu uzyskanego w styczniu 2022r., który został oskładkowany w formie składki za luty 2022r.

Zgodnie z zamiarem prawodawcy roczne rozliczenie składki zdrowotnej zostało wprowadzone do obowiązującego prawa m.in. dla takich sytuacji jak powyższej wskazana, aby przy uwzględnieniu miesięcznego przesunięcia w obliczaniu składki miesięcznej, służącego komfortowi przedsiębiorcy, całość dochodu uzyskanego w okresie prowadzenia działalności gospodarczej była uwzględniona przy obliczeniu wysokości należnej składki zdrowotnej. Twierdzenie, że konieczność dopłaty w rozliczeniu rocznym wynika z błędnej konstrukcji instytucji roku składkowego i nieuwzględniania składki za styczeń, opiera się na niezrozumieniu obowiązujących przepisów prawa oraz założeń, którymi kierował się prawodawca wprowadzając reformę w ubezpieczeniu zdrowotnym przedsiębiorców. Wyżej przedstawione mechanizmy miesięcznego i rocznego rozliczenia składki zdrowotnej stanowią logiczną całość, a sugerowanie, że w przypadku przedsiębiorców zawieszających lub kończących działalność gospodarczą powstaje obowiązek opłacenia „dodatkowej” składki zdrowotnej jest wnioskiem błędnym. U takiego przedsiębiorcy nie powstaje „dodatkowa” składka zdrowotna, ale zgodnie z zasadą równości wobec prawa, tak jak u pozostałych przedsiębiorców, oskładkowaniu podlega całość dochodu w rozumieniu ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej uzyskanego w okresie prowadzenia działalności gospodarczej w danym roku kalendarzowym.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc, orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 1¹ k.p.c. w zw. z §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 j.t. ze zm.).